

Warszawa, 10 stycznia 2023

Sz. P. Joanna Guzowska
Departament Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości
Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12,
00-916 Warszawa

1. WPROWADZENIE

Niniejszym, w odpowiedzi na przekazany w dniu 28 listopada 2022 roku projekt rozporządzenia delegowanego KE uzupełniającego Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do standardów zrównoważonego raportowania („Projekt”), którego celem jest formalna akceptacja Europejskich Standardów Raportowania w zakresie Zrównoważonego Rozwoju („ESRS”) opracowanych przez Europejską Grupę Doradczą ds. Sprawozdawczości Finansowej (European Financial Reporting Advisory Group) („EFRAG”), przedstawiam stanowisko przygotowane przez Członków Komitetu ds. ESG przy Krajowej Izbie Gospodarczej („KIG”). KIG jest największą niezależną organizacją biznesową w Polsce powstałą w 1990 roku. Reprezentuje znaczącą liczbę przedsiębiorców, zrzeszając 160 organizacji biznesowych, 70 izb i związków branżowych, 61 izb regionalnych, 21 izb bilateralnych oraz 8 pozostałych organizacji (stowarzyszenia, fundacje).

W przygotowanie niniejszego stanowiska zaangażowani byli w szczególności następujący członkowie Komitetu ds. ESG KIG:

- Jolanta Okońska-Kubica, Doradca ESG, Przewodnicząca Komitetu ds. ESG;
- Agnieszka Skorupińska, Partnerka w kancelarii CMS, Liderka Praktyki Prawa Ochrony Środowiska w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, Koordynatorka Zespołu ds. ESG w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, Wiceprzewodnicząca Komitetu ds. ESG, koordynatorka ankiety online wprowadzanej przez Komitet ds. ESG;
- Borys Sawicki, Adwokat, kancelaria SK&S, koordynator wprowadzania danych do ankiety online przez Komitet ds. ESG;
- Magdalena Bohusz-Boguszewska, Doradca strategiczny ds. ładu korporacyjnego, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR);
- Jerzy Bombczyński, Baker McKenzie Krzyżowski i Wspólnicy sp.k.
- Dr inż. Jan Bondaruk, Zastępca Naczelnego Dyrektora ds. Inżynierii Środowiska, Główny Instytut Górnictwa;

Krajowa Izba Gospodarcza

ul. Trębacka 4, 00-074 Warszawa, tel.: +48 (22) 630 96 00, e-mail: kig@kig.pl, www.kig.pl

- Małgorzata Jarczyk-Zuber, Chief ESG Innovation Officer, ING Bank Śląski SA;
- Ewelina Karp-Kręglińska, Dyrektor biura zakupów, jakości i środowiska w Budimex SA, wiceprezes Polskiego Stowarzyszenia Wykonawców Nawierzchni Asfaltowych;
- Klaudia Kleps, Koordynator Pionu Rzecznictwa i Legislacji, Senior Ekspert w Polskiej Izbie Przemysłu Chemicznego;
- Wojciech Konecki, Prezes Zarządu, APPLiA Polska - związek producentów AGD, Wiceprezes KIG;
- dr hab. Joanna Kulczycka prof. uczelni, Kierowniczka Pracowni Badań Strategicznych, Instytut Badawczy Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią, Polska Akademia Nauk;
- Aleksandra Majda, Doradczynie zarządu Hynfra P.S.A., CEO Go Green (PR, komunikacja, PA), Członkini Zarządu Fundacji Obywatele Natury;
- Dr Igor Mitroczyk, Akademia Leona Koźmińskiego;
- Anna Papka, Manager ds. Polityki Publicznej, Amazon;
- Arkadiusz Pączka, Wiceprezes Zarządu, Federacja Przedsiębiorców Polskich;
- Alina Skrob-Gała, Kierownik Wydziału ESG - Energa SA;
- Beata Staszaków, Prezeska Zarządu Związku Pracodawców Polska Miedź;
- Aleksander Szalecki, Prezes Zarządu, Stratego.

Pragnę nadmienić, że KIG wziął udział w konsultacjach projektu ESRS z kwietnia 2022 roku prowadzonych przez EFRAG w terminie do 8 sierpnia 2022 roku, wypełniając kwestionariusz oraz przedstawiając dodatkowe stanowisko.

2. UWAGI OGÓLNE DOTYCZĄCE ESRS

Zasadniczo Komitet ds. ESG KIG z zadowoleniem przyjmuje obecne brzmienie ESRS i docenia całą ciężką pracę, która została włożona w ich opracowanie. Na podstawie analizy przeprowadzonej przez Komisję ds. ESG KIG oczywistym wydaje się, że treść ESRS jest bardzo szczegółowa, stąd ich przyjęcie przez Komisję jako wiążących, spowoduje ujednoczenie standardów raportowania zrównoważonego rozwoju w Unii Europejskiej dla przedsiębiorstw nimi objętych. Doceniamy pozytywny wpływ, jaki może to mieć na osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju w ogólnym ujęciu, a w szczególności redukcji związanych ze zmianami klimatycznymi, włączając cel zerowej emisji netto.

Komitet ds. ESG KIG docenia też, że obecne brzmienie ESRS różni się od pierwotnego brzmienia ESRS opublikowanego w toku konsultacji społecznych, co wskazuje na częściowe uwzględnienie uwag i złagodzenie podejścia w odniesieniu do pewnych kwestii poruszanych w ESRS. W szczególności Komitet ds. ESG KIG docenia, że część uwag zgłoszonych w ramach konsultacji przez Komitet ds. ESG KIG zostało uwzględnionych i skutkowało wprowadzeniem korzystnych dla przedsiębiorców zmian w tekście ESRS. Jako kluczowy przykład takich zmian, o które wniósł Komitet ds. ESG KIG, można wskazać złagodzenie wymagań w zakresie łańcucha wartości polegające na wprowadzeniu 3-letniego okresu przejściowego w gromadzeniu danych od uczestników łańcucha wartości.

3. ESRS ISTOTNYM WYZWANIEM DLA POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

Jesteśmy zdania, że ESRS są bardzo wymagające ze względu na zakres poruszanych w nich kwestii, jak również ich szczegółowość. Spełnienie wymogów ESRS będzie stanowiło istotne wyzwanie dla wszystkich jednostek, które będą musiały raportować zgodnie z ESRS stosownie do przyjętej i opublikowanej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz. U. UE z 16.12. 2022 roku, L 322/15) („**CSRD**”).

W pierwszej kolejności dotyczy to przedsiębiorstw, które już wcześniej raportowały stosownie do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającą dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz. U. UE z 29.06.2013, L 182/19) („**NFRD**”). Z polskiej perspektywy ESRS zawierają znacząco rozszerzone wymogi w porównaniu z polską ustawą. Oto obecnie wymagane w niej informacje niefinansowe:

- Krótki opis modelu biznesowego podmiotu,
- Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością podmiotu;
- Opis polityki podmiotu w zakresie kwestii społecznych, kwestii pracowniczych, kwestii środowiskowych, poszanowaniem praw człowieka oraz kwestii związanych z przeciwdziałaniem korupcji, a także opis rezultatów stosowania tej polityki,
- Opis procedur należytej staranności - jeśli podmiot stosuje je w ramach polityki,
- Opis istotnych ryzyk związanych z działalnością podmiotu, które mogą mieć negatywny wpływ na kwestie ESG, w tym ryzyka związane z produktami podmiotu lub jego relacjami z otoczeniem zewnętrznym, w tym kontrahentów, jak również opis zarządzania tymi ryzykami.

Oznacza to, że wymogi stawiane obecnie przedsiębiorcom raportującym przez polskie prawo mają charakter ogólny, a wdrożenie ESRS znacząco to zmieni. Ponadto, na podstawie naszej analizy ESRS są znacznie bardziej wymagające niż na przykład standardy raportowania Global Reporting Initiative („**GRI**”), które są obecnie preferowanym wskaźnikiem raportowania dla wielu podmiotów z UE, w tym polskich. Choć stosowanie GRI jest dobrowolne, GRI został w Polsce zarekomendowany m.in. przez Giełdę Papierów Wartościowych w maju 2021 r. w dokumencie zatytułowanym „Wytyczne do raportowania ESG”. Także inne standardy raportowania są o wiele bardziej ogólne niż ESRS. Przykładowo, zalecenia Task Force on Climate-related Financial Disclosures („**TCFD**”) obejmują jedynie następujące główne tematy: ład, strategię, zarządzanie ryzykiem, wskaźniki i cele. Są to jednak nadal tylko zalecenia, a nie wiążące regulacje.

Powyższe oznacza, że przedsiębiorstwa obecnie raportujące będą musiały znacząco dostosować i uzupełnić swoje dotychczasowe podejście do raportowania, aby spełnić wymogi ESRS. Dlatego dla polskich przedsiębiorców wprowadzenie tak szczegółowych wymogów w zakresie raportowania ESG, jakie zostały zapisane w ESRS, będzie ogromnym wyzwaniem.

Sprawozdawczość w ramach ESRS będzie stanowiła jeszcze większe wyzwanie dla przedsiębiorstw, które obecnie nie podlegają NFRD, ale będą zobowiązane do składania sprawozdań w ramach CSRD. Będzie ono wynikało z dwóch czynników:

- (i) podmioty te w większości nie prowadzą obecnie w ogóle sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, więc będą musiały nauczyć się zupełnie nowej umiejętności i podejścia;
- (ii) podmioty te mają po prostu mniejsze zasoby niż przedsiębiorstwa podlegające obecnie pod NFRD, stąd ten sam proces, który już teraz będzie trudny dla podmiotów raportujących w ramach NFRD, będzie znacznie bardziej wymagający dla podmiotów objętych CSRD.

Dla obu tych grup, tj. jednostek raportujących w ramach NFRD oraz jednostek raportujących w ramach CSRD, dostosowanie się do ESRS zgodnie z nowymi zalecaniami spowoduje konieczność poniesienia bardzo wysokich kosztów, w tym:

- kosztów doradztwa multidyscyplinarnego (nie jest możliwe dostosowanie się do ESRS bez profesjonalnego wsparcia zwłaszcza dla mniejszych podmiotów),
- kosztów informatycznych w celu usprawnienia zbierania danych,
- kosztów badań i rozwoju oraz innych kosztów powiązanych,
- kosztów inwestycji mających na celu zmniejszenie wpływu na kwestie ESG,
- kosztów zmiany modelu biznesowego w celu spełnienia wysokich wymagań (np. kosztów realizacji celów związanych ze zmianami klimatycznymi),
- wewnętrznych kosztów administracyjnych.

Konieczność ponoszenia dużych nakładów wiąże się w szczególności z brakiem ekspertów ESG na polskim rynku. Obecnie najczęściej wdrażane zrównoważone rozwiązania dotyczą kwestii klimatycznych (jednak też w ograniczonym zakresie), niektórych spraw pracowniczych oraz wybranych kwestii ładu korporacyjnego. Ponadto, coraz więcej firm wdraża rozwiązania z zakresu gospodarki cyrkularnej. W związku z tym, różnica pomiędzy kwestiami, na których obecnie skupiają się firmy, a tymi wymaganymi w ramach ESRS jest znacząca. Trudno więc mówić o rozsądnym zbilansowaniu kosztów i korzyści.

Należy również zdawać sobie sprawę, że w przypadku Polski koszty wdrożenia nowych wymagań nie będą niskie, ponieważ brak jest nie tylko wystarczającej liczby ekspertów ale także wspierających programów i narzędzi informatycznych w języku polskim (np. do obliczania śladu węglowego, środowiskowej oceny cyklu życia). Dodatkowo przedsiębiorstwa nie posiadają wielu niezbędnych danych i systemów ich raportowania.

Bardzo kosztowna dla przedsiębiorców będzie szczególnie konieczność dostosowania do wymogów raportowych w zakresie środowiskowym. Jako przykład można wskazać ESRS E1 „Zmiany klimatu”, a konkretne E1 - 1 i następne (par. 17 i 18, 32 (b), 41 (c)), które nakładają szczególne wymogi w zakresie przygotowania dokumentacji dotyczącej wpływu na klimat oraz obliczenia śladu węglowego we wszystkich 3 zakresach. Zapisy te są przykładami obszarów raportowania, co do których istnieje duże prawdopodobieństwo konieczności sięgnięcia po usługi konsultantów zewnętrznych, co może być kosztowne. Zatem oczywiste jest, że polskie przedsiębiorstwa poniosą bardzo wysokie koszty finansowe.

Wszystko to nakłada się na kontekst kryzysu postpandemicznego, bardzo wysokiej inflacji oraz trudnej sytuacji geopolitycznej wynikającej z agresji Rosji w Ukrainie. Te dodatkowe koszty mogą doprowadzić do znacznego pogorszenia sytuacji finansowej u części przedsiębiorstw.

Rozumiemy, że obecnie analizowane ESRS mają nie mieć wprost zastosowania do małych i średnich przedsiębiorstw, dla których mają być przygotowane osobne europejskie standardy zrównoważonego raportowania dedykowane małym i średnim przedsiębiorstwom. Jednak *de facto* będą wpływać na mniejsze podmioty czyli MŚP, jako podmioty w łańcuchu wartości przedsiębiorstw objętych ESRS, ilekroć ESRS wymagają od przedsiębiorstw, do których ESRS będą stosowane, podania informacji z uwzględnieniem łańcucha wartości. Zatem pośrednio również mniejsze przedsiębiorstwa będą obciążone wymaganiami wynikającymi z ESRS, aby umożliwić prawidłowe zraportowanie zgodnie z ESRS większym przedsiębiorstwom. Dla polskich przedsiębiorców z sektora MŚP może to wprowadzić realne ryzyko negatywnej selekcji i realnego zagrożenia „wyłączeniem” ich z łańcuchów dostaw ze względu na ryzyko niedopełnienia celów (klimatycznych, GOZ, emisyjnych, itd.) przez większych przedsiębiorców, będących kluczowymi kontrahentami/klientami.

Mając powyższe na uwadze, nadal jesteśmy zdania, że ESRS powinny być znacząco ograniczone w zakresie lub przynajmniej w dogłębności wymaganego podejścia.

4. RYGORYSTYCZNE WYMOGI WPROWADZONE TYLNYMI DRZWIAMI

Po szczegółowym przeanalizowaniu ESRS zwracamy uwagę, że wielokrotnie zawierają one wymogi określonego działania - np. przygotowania planu, ustalenia celów redukcyjnych i raportowania postępu, ograniczenia / rezygnacji z czegoś itp. Odczytujemy te części ESRS w taki sposób, że jeżeli dana kwestia jest istotna dla danego przedsiębiorstwa, to musi ono podjąć określone działanie (na co wskazuje powszechne użycie w ESRS zwrotu „shall” (powinien) zamiast „may” (może)). W poszczególnych przypadkach prawo UE, a w konsekwencji prawo polskie, nie nakłada takich wymogów. Bardzo dobrym przykładem jest tutaj kwestia redukcji gazów cieplarnianych: prawo unijne ani polskie nie nakłada na przedsiębiorstwa, inne niż objęte EU ETS, wprost obowiązku redukcji gazów cieplarnianych. Tymczasem taki obowiązek wynika z ESRS i to jednoznacznie w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorstw objętych ESRS, ponieważ ESRS E1 został uznany za zawsze istotny, a zatem mający zastosowanie do wszystkich raportujących.

Oznacza to, że tylnymi drzwiami ESRS wprowadzi bardzo wysokie wymagania, które nie zostały przepracowane w drodze regularnej procedury legislacyjnej, jakiej podlegałyby p. projekt dyrektywy. Taka sytuacja jest nie do przyjęcia dla reprezentowanych przez nas przedsiębiorstw. Wiele z nich jest bardzo aktywnych w regularnym procesie legislacyjnym UE, który prowadzi do nakładania nowych obowiązków. Biorąc zaś pod uwagę procedurę, w ramach której ESRS zostanie przyjęte, mamy wrażenie, że możliwość aktywnego uczestnictwa w procesie legislacyjnym jest dla przedsiębiorstw ograniczona. Doceniamy obecne konsultacje, jednak przy stopniu skomplikowania i doniosłości zmian wprowadzanych przez ESRS uważamy, że konsultacje organizowane przez Komisję powinny trwać co najmniej kilka miesięcy. Jednocześnie jesteśmy zdania, że liczba nowych wiążących obowiązków nakładanych na przedsiębiorstwa poprzez ESRS powinna zostać znacząco ograniczona.

5. KONIECZNOŚĆ PRZESTREZGANIA ZASADY POUFNOŚCI I NIEWPŁYWANIA NA UCZCIWĄ KONKURENCJĘ

Zauważyliśmy, że w wielu przypadkach ESRS wymaga informacji, które podlegają poufności, w tym poufności umownej (np. DR E1-7, par. 56 lit. b), ale także poufność w relacji między pracodawcą a pracownikiem (DR S1). Istnieje również wiele przypadków, w których żądane informacje, naszym zdaniem, ujawniają zbyt wiele na temat strategii przedsiębiorstwa i niosą jako takie ryzyko zakłócenia uczciwej konkurencji. Stoimy na stanowisku, że takie zapisy powinny zostać wykreślone z ESRS lub istotnie zmienione.

6. SZCZEGÓŁOWE UWAGI DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI ESRS

Poniżej przedstawiamy kluczowe naszym zdaniem uwagi do poszczególnych części ESRS:

6.1. ESRS 1 General requirements:

6.1.1. W odniesieniu do pkt 3.2 „Material matters and materiality of information”, par. 32 wskazujemy, że naszym zdaniem zakres informacji objętych obowiązkowym ujawnieniem bez oceny istotności jest zbyt szeroki. Szczególne wątpliwości budzi objęcie tym zakresem ESRS S1-1 do S1-9. W mniejszych podmiotach może to skutkować ujawnianiem de facto informacji o istotnych charakterystykach pracowników, w tym np. płci. Może też prowadzić do naruszenia poufności oraz ochrony danych osobowych. Kwestia ta wymaga dalszej konsultacji.

6.2. ESRS E1 Climate change:

6.2.1. Większy akcent został położony na kwestie rachunku ekonomicznego. W wersji ESRS z kwietnia 2022 roku w rozdziale Objective par. 1 pkt 1f miał brzmienie: „the effects of risks and opportunities, related to the undertaking’s impacts and dependencies on climate change, on the undertaking’s development, performance and position over the short-, medium- and long-term and therefore on its ability to create enterprise value”. W aktualnej wersji ESRS pkt 1f został przeformułowany na „the financial effects on the undertaking over the short-, medium- and long-term time horizons of risks and opportunities arising from the undertaking’s impacts and dependencies on climate change”. W praktyce stawia to przed firmami konieczność przeprowadzenia bardzo wnikliwej oceny skutków finansowych opisanych obecnie w ramach jednego rozbudowanego i scalonego ujawnienia tj. Disclosure Requirement E1-9 – “Potential financial effects from material physical and transition risks and potential climate-related opportunities”. Linki prowadzące do gotowych formularzy (Banking Book templates – p. 15/45) wskazują, z jak złożonym zadaniem będą musieli się zmierzyć przedsiębiorcy. Proponujemy rozważenie przywrócenia wcześniejszego brzmienia pkt 1f, ewentualnie wskazanie metodyk prowadzenia analizy finansowych w krótkich, średnich i długich horyzontach czasowych.

6.2.2. W obecnej wersji ESRS - przy pozostawieniu zasadniczo sposobu obliczania emisji oraz nawiązania do strategii adaptacji z podkreśleniem konieczności formułowania celów przedsiębiorstw poniżej celu klimatycznego 1.5% (wykres AG30 z wersji z kwietnia 2022 roku versus AR31 w aktualnej wersji ESRS) - niezmiennym wyzwaniem pozostaje opracowanie metod liczenia śladu

węglowego dla wielobranżowych przedsiębiorstw oraz sposobu powiązania ich działalności (oraz wyznaczonych celów) ze strategiami adaptacji do zmian klimatu. Kwestia ta wymaga zaadresowania na poziomie odpowiedniego wsparcia krajowego.

- 6.2.3. W odniesieniu do E1-8 stwierdzamy, że dla wielu przedsiębiorstw może być on kłopotliwy, z uwagi na koszty i brak metodologii. Wobec tego proponujemy opóźnienie w obowiązkach raportowania w analogiczny sposób do zastosowanego wobec E1-9 (załącznik D do ESRS 1).
- 6.2.4. W odniesieniu do całego obszaru sprawozdawczości dotyczącego zakresu 2 (par. 32(b), par. 41 (b)) wskazujemy, że wiele przedsiębiorstw nie będzie w stanie podać konkretów na temat zazielenienia tego zakresu, gdyż jest on określony przez wysiłki na poziomie krajowym i regionalnym (niezależnie od możliwych wyborów przedsiębiorstw), a jedyną alternatywą pozostanie wtedy dla nich wzmoczony wysiłek w zakresie ESRS E1-7 i jeszcze większe koszty prowadzenia działalności, co obniży ich wewnątrzunijną i ogólną konkurencyjność. Wobec tego proponujemy opóźnienie w czasie obowiązku raportowania w tym zakresie albo rozważenie raportowania tego zakresu jako obowiązkowego tylko dla branż/sektorów, dla których przyjęto wytyczne obowiązujące dla danej branży/sektora;
- 6.2.5. W odniesieniu do całego obszaru sprawozdawczości dotyczącego zakresu 3 (par. 32 (b) i kolejne, par. 41 (c) i kolejne), wskazujemy, że jest on skomplikowany. Przyznają to sami autorzy standardów ESRS. Natomiast firmy zwracają uwagę na powtórzenia raportowania z punktu widzenia downstream i upstream dla różnych podmiotów, a także wskazują, że różne podejścia i różne systemy gromadzenia danych, które będą dawały rozbieżne oceny emisji GHG. Wobec tego proponujemy opóźnienie w czasie obowiązku raportowania w tym zakresie;
- 6.2.6. Dodatkowo wytyczne ESRS nie odnoszą się do regionalnych (krajowych) regulacji odnośnie celów emisyjnych. Takie rozwiązania (komplementarne z EU ETS) wprowadziły z poszerzonym spektrum sektorów Austria (Waste, Transport, Buildings, Industry) oraz Niemcy (Transport, Buildings). Kraje te zdefiniowały własny system opłat i określiły cele w zakresie redukcji emisji CO₂. Polskie podmioty aktywne na tych rynkach również podlegają tym regulacjom. Kwestia ta wymaga rozważenia na poziomie unijnym w celu wprowadzenia odpowiednich regulacji, zapobiegających ograniczeniu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na wymogi krajowe ostrzejsze niż wynikające z ESRS. Zwłaszcza w kontekście MŚP – w celu ograniczenia ich dyskryminacji - mogłoby to oznaczać ograniczenie możliwości zakończenia współpracy przez duże jednostki z MŚP ze względu na niespełnienie ostrzejszych wymogów niż wynikające z ESRS.

6.3. ESRS E2 Pollution

- 6.3.1. W odniesieniu do DR E2-4 “Pollution of air, water and soil” zwracamy uwagę, że ujawnianie informacji o wszystkich substancjach zanieczyszczających, które są wytwarzane lub wykorzystywane w toku procesu produkcyjnego, będzie

generowało bardzo wysokie koszty po stronie części przedsiębiorców. Obecnie obowiązujące przepisy nie stawiają wobec nich takich wymogów. Koszty te będą tym wyższe, że zgodnie z ESRS pojęcie „substancje zanieczyszczające” obejmuje też m.in.: wibracje, ciepło, hałas oraz światło, co do których obecnie w ogóle nie ma wymogów bieżącej oceny w zakresie emisji (z pewnymi wyjątkami dot. hałasu). Rekomendujemy wykreślenie lub złączenie tego zapisu.

6.3.2. Ponadto, analogicznie jak w przypadku ESRS E1, ale mniej restrykcyjnie odniesiono się do analiz finansowych. W obecnej wersji ESRS poświęcono temu zagadnieniu nieco rozbudowany i doprecyzowany w stosunku do poprzedniej wersji ESRS z kwietnia 2022 roku rozdział tj. „Disclosure Requirement E2-6”, w ramach którego określono jedno, ale istotne wyłączenie dotyczące oceny skutków finansowych tj. „For financial effects arising from opportunities, a quantification is not required if it would result in disclosure that does not meet the qualitative characteristics of information (see [draft] ESRS 1 Appendix C Qualitative characteristics of information)”. Proponujemy rozważenie przywrócenia wcześniejszego brzmienia ESRS E2-7, ewentualnie wskazanie metodyk prowadzenia analizy finansowych w krótkich, średnich i długich horyzontach czasowych.

6.4. ESRS E3 Water and marine resources

6.4.1. W poprzedniej wersji ESRS opracowano przykładowe sposoby prezentacji danych w zakresie zarządzania zasobami, zużycia wody itd. - tabele w Disclosure Requirement E3-4 (AG30), E3-5 (AG32) i E3-6 (AG36). W aktualnych ESRS nie znalazły się (poza opisowymi) jednoznaczne wytyczne, w jaki sposób raportować wskaźniki i cele związane z ochroną zasobów wodnych. Jest to być może zabieg mający na celu umożliwienie przedsiębiorcom opracowania własnych schematów, niemniej prezentacja tabelaryczna daje możliwość porównywania wyników oraz z dużym prawdopodobieństwem wyznaczania benchmarku w ramach poszczególnych branż. Proponujemy zatem przywrócić poprzednie brzmienie ESRS w tym zakresie.

6.4.2. Ponadto, analogicznie jak w przypadku ESRS E1, ale mniej restrykcyjnie odniesiono się do analiz finansowych. W obecnej wersji ESRS poświęcono temu zagadnieniu nieco rozbudowany i doprecyzowany w stosunku do poprzedniej wersji ESRS z kwietnia 2022 roku rozdział tj. Disclosure Requirement E3-5, w ramach którego określono jedno, ale istotne wyłączenie dotyczące oceny skutków finansowych tj. „For financial effects arising from opportunities, a quantification is not required if it would result in disclosure that does not meet the qualitative characteristics of information (see [draft] ESRS 1 Appendix C Qualitative characteristics of information)”. Proponujemy rozważenie przywrócenia wcześniejszego brzmienia ESRS E3-7, ewentualnie wskazanie metodyk prowadzenia analizy finansowych w krótkich, średnich i długich horyzontach czasowych.

6.5. ESRS E4 Biodiversity and ecosystems

- 6.5.1. Uważamy, że obowiązki określone w ESRS E4, nawet po złagodzeniu w stosunku do wersji z kwietnia 2022 roku, nadal są bardzo wymagające i sprostanie im będzie stanowiło bardzo duże wyzwanie dla polskich przedsiębiorstw. Większość z tych wymogów nadal graniczy a analizą o charakterze badań naukowych. Przeciętne przedsiębiorstwo nie będzie w stanie zrozumieć oczekiwań stawianych w ESRS E4, a tematyka ta w tak szerokim zakresie jest również relatywnie nowa dla doradców zewnętrznych również w kontekście nowych ustaleń konferencji w Montrealu. Wobec tego spełnienie tych wymagań może się okazać niemożliwe. Wobec tego rekomendujemy dalsze uproszczenie ESRS E4, albo przynajmniej znaczące opóźnienie w obowiązkach raportowania wobec całego ESRS E4.
- 6.5.2. Ponadto, analogicznie jak w przypadku ESRS E1, ale mniej restrykcyjnie odniesiono się do analiz finansowych. W obecnej wersji ESRS poświęcono temu zagadnieniu nieco rozbudowany i doprecyzowany w stosunku do poprzedniej wersji ESRS z kwietnia 2022 roku rozdział tj. Disclosure Requirement E4-6, w ramach którego określono jedno, ale istotne wyłączenie dotyczące oceny skutków finansowych tj. „For financial effects arising from opportunities, a quantification is not required if it would result in disclosure that does not meet the qualitative characteristics of information (see [draft] ESRS 1 Appendix C Qualitative characteristics of information)”. Proponujemy rozważenie przywrócenia wcześniejszego brzmienia ESRS E4-10, ewentualnie wskazanie metodyk prowadzenia analizy finansowych w krótkich, średnich i długich horyzontach czasowych.

6.5.3.

6.6. ESRS E5 Resource use and circular economy

- 6.6.1. ESRS pozostają neutralne i nie wprowadzają rozgraniczenia geograficznego czy też podziału uczestników rynku na różne grupy interesów/zasobności. Co więcej, rozgraniczenia w zakresie lokalnych (regionalnych) celów związanych z gospodarką obiegu zamkniętego (ESRS E5 Resource use and circular economy) były wyraźnie podkreślone w poprzedniej wersji wytycznych z kwietnia 2022 roku “Disclosure Requirement E5-2 – Measurable targets for resource use and circular economy”, gdzie m.in. w par. 24 c) stwierdzono: “as applicable, the geographical scope of the target: a description of the geographies covered by the target and how these geographies were selected and, where appropriate an explanation of why geographies identified as relevant were not included”. Natomiast w aktualnej wersji ESRS z listopada 2022 roku w tym samym par. E5-2 usunięto poprzednią wytyczną przenosząc akcent na osiągnięcie celów GOZ i bezpośrednim odwołaniem do dokumentu „Categorisation system for the circular economy - A sector-agnostic categorisation system for activities substantially contributing to the circular economy”. W tym dokumencie określono tzw. sectoragnostic circular economy categorisation system oraz m.in. konieczność rewitalizacji terenów zdegradowanych (TABLE 2: CIRCULAR USE p. 2.d) oraz odzyskiwania strumienia biomasy (TABLE 3: CIRCULAR VALUE RECOVERY p. 3.c). Analogiczne uściślenie dotyczy rozdziału “Disclosure Requirement E5-3 – Resource use and circular economy action

plans”, gdzie p. 29a w wersji z kwietnia 2022 roku stanowił, że trzeba uwzględnić „the geographical scope of the actions or action plan, including explanation of any limitations as to geographical boundaries or activities;”.

- 6.6.2. O istotności zmiany podejścia z podkreśleniem wagi osiągnięcia celów świadczy również wprowadzenie w obecnej wersji ESRS ustępu „Science-Based Targets Initiative for Nature (SBTN) or any other guidance with a scientifically acknowledged methodology that allows to set science-based targets by identifying ecological thresholds” - Disclosure Requirement E5-3 - Targets related to resource use and circular economy, s. 16/19. Tak sformułowanych detalicznie zapisów nie było w wersji z kwietnia 2022 roku. To rodzi oczywiste konsekwencje dla przedsiębiorców, ponieważ będzie wymagało specjalistycznej wiedzy z dziedzin wychodzących poza sektorowe kompetencje danych branż.
- 6.6.3. Ponadto, analogicznie jak w przypadku ESRS E1, ale mniej restrykcyjnie odniesiono się do analiz finansowych. W obecnej wersji ESRS poświęcono temu zagadnieniu nieco rozbudowany i doprecyzowany w stosunku do poprzedniej wersji ESRS z kwietnia 2022 roku rozdział tj. Disclosure Requirement E5-6, w ramach którego określono jedno, ale istotne wyłączenie dotyczące oceny skutków finansowych tj. „For financial effects arising from opportunities, a quantification is not required if it would result in disclosure that does not meet the qualitative characteristics of information (see [draft] ESRS 1 Appendix C Qualitative characteristics of information)”. Proponujemy rozważenie przywrócenia wcześniejszego brzmienia ESRS E5-9, ewentualnie wskazanie metodyk prowadzenia analizy finansowych w krótkich, średnich i długich horyzontach czasowych.

7. ZAPEWNIENIE ZGODNOŚCI Z ESRS POWINNO BYĆ BARDZIEJ ROZŁOŻONE W CZASIE

Ponieważ ESRS są dokumentami złożonymi i wymagającymi, dostosowanie do nich wymogów będzie czasochłonne. Naszym zdaniem dostosowanie się do ESRS i raportowanie zgodnie z nim, przy obecnym brzmieniu ESRS, nie jest możliwe bez profesjonalnej (najprawdopodobniej zewnętrznej) pomocy. Uważamy, że taka sytuacja nie jest optymalna i zakłóca konkurencję. Na dziś formalna ścieżka edukacyjna dla menedżerów zrównoważonego rozwoju prawie nie istnieje. Na tym tle firmy będą musiały przygotowywać raporty nie tylko przy pomocy osób, które nie są formalnie wykształcone, ale także osób, które po prostu nie miały wystarczająco dużo czasu, aby nauczyć się specyficznego podejścia wymaganego przez ESRS. Jeden okres sprawozdawczy dla tak złożonego zadania jest zdecydowanie za krótki.

Ponadto, podczas analizy ESRS wyraźnie widać, że niektóre z wymogów są sekwencyjne tzn. niektóre z nich mogą być wykonywane dopiero po spełnieniu innych wymogów. W sytuacji, gdy wiele jednostek będzie dosłownie zaczynać od podstaw, wymaganie od nich spełnienia wszystkich wymogów jednocześnie jest nieuzasadnione.

Dlatego jesteśmy głęboko przekonani, że ESRS powinny być wprowadzane w dużym stopniu po dokładnym rozważeniu kolejności poszczególnych wymogów oraz w dostosowaniu do wymaganych już przez polskie prawo pozwoleń, decyzji i obowiązków środowiskowych.

Dodatkowo zwracamy uwagę, że naszym zdaniem jednostki powinny być zwolnione z obowiązku raportowania danych porównawczych w odniesieniu do danych za pierwszy okres sprawozdawczy.

8. KONIECZNY JEST PAKIET WSPARCIA

Rozumiemy, że cele ESRS są ważne. Jednak, nie powinny być one osiągnane kosztem przedsiębiorców. Dlatego też jesteśmy głęboko przekonani, że jeśli firmy będą zobowiązane do raportowania wpływu ESG w ramach ESRS, to kluczowe jest wynegocjowanie maksymalnych derogacji czasowych i opóźnienia raportowania wszystkich bardziej kosztownych zakresów. Ponadto przedsiębiorcy powinni otrzymać pakiet wsparcia w postaci:

- dostępu do bezpłatnych narzędzi;
 - szkoleń (typu prowadzona przez KIG Szkoła ESG);
 - możliwości prowadzenia przez firmy procesu „learning by doing”;
 - wsparcia sektorowego, w tym wsparcia w zakresie opracowania metod liczenia śladu węglowego dla wielobranżowych przedsiębiorstw oraz sposobu powiązania ich działalności (oraz wyznaczonych celów) ze strategiami adaptacji do zmian klimatu;
 - zewnętrznych systemów doradczych;
 - dofinansowania na przygotowanie strategii zgodnie z wymogami UE oraz dofinansowania całych procesów adaptacyjnych.
2. Ważnym zagadnieniem jest też doskonalenie warsztatu analitycznego, metod obliczeniowych oraz doboru właściwych rozwiązań technologicznych (w tym innowacyjnych i first of a kind) poprzez działania pilotażowe będące źródłem dobrych praktyk.

Naszym zdaniem należy rozważyć jakąś formę ulgi podatkowej, która powinna zachęcić przedsiębiorców do przeprowadzenia niezbędnych zmian w firmie. Może to być forma dotacji, albo szeroko dostępnego mechanizmu podatkowego.

Ponadto, pakiet wsparcia powinien obejmować kampanię informacyjną na temat ESRS. Wiele spółek zostanie włączonych do procesu raportowania po raz pierwszy jako podlegające obowiązkowi, podnoszenie świadomości w tym zakresie poprawi efektywność procesu i pomoże w osiągnięciu podanych celów.

Mamy nadzieję, że nasze uwagi okażą się pomocne, i że wspólnie uda nam się sprawić, by ESRS działał na rzecz przedsiębiorstw, a nie zagrażając im.

W przypadku jakichkolwiek pytań co do powyższego, prosimy o kontakt z koordynatorami z ramienia Komitetu ds. ESG: Agnieszką Skorupińską (agnieszka.skorupinska@cms-cmno.com, +48 693 545 183) oraz Borysem Sawickim (borys.sawicki@skselegal.pl, +48 604 197 848).

Z poważaniem,
Karolina Opielewicz
Członek Zarządu
Krajowa Izba Gospodarcza